

حدیث توحید

شرح ابن جریر صدوق

علامه محمد اسماعیل صائغ اردبیلی (ره)

به کوشش:
روح اله قاسمی

نیکان کتاب
۱۳۹۳

سرشناسه	: صائینی، محمد اسماعیل، ۱۳۱۱-۱۳۷۷. شارح
عنوان قراردادی	: التوحید. شرح
عنوان و نام پدیدآور	: حدیث توحید: شرح توحید صدوق / [شارح] محمد اسماعیل صائینی زنجانی؛ به کوشش روح الله قاسمی، [برای] موسسه قرآنی تسنیم زنجان.
مشخصات نشر	: زنجان: نیکان کتاب ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۶ ص
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۶-۲۲۷-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: ابن بابویه، محمد بن علی، ۳۱۱-۳۸۱ ق.. التوحید - نقد و تفسیر
موضوع	: احادیث شیعه - قرن ۴ ق.
شناسه افزوده	: قاسمی، روح الله ۱۳۵۹- گرد آورنده
شناسه بوده	: این بابویه، محمد بن علی، ۳۱۱-۳۸۱ ق.. التوحید. شرح
شناسه نزود	: موسسه قرآنی تسنیم زنجان
شناسه افزوده	: نصیری، زهرا، ویراستار.
رده بندی یکره	: ۱۳۹۲ ۹۰۲۱۵ ت ۲ الف / BP ۱۲۹
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۲۱۲
شماره کتابشمار	: ۳۴۱۴۲۸۰

توحید صدوق / آیت الله محمد اسماعیل صائینی

به کوشش: روح الله قاسمی

ویراستار: زهرا نصیری

ناشر: نیکان

پیاپی سازی متن سخنرانی‌ها: تیم قرابگلی - فرشته قرا بگلی

چاپ اول: بهار ۹۳

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۰۰,۰۰۰ ریال

طراحی جلد: بهرام بلند اقبال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۶-۲۲۷-۴

دفتر نشر:

زنجان، چهارراه سعدی، روبروی بانک پاسارگاد، کوچه باقری، ساختمان ۴ واحد ۴

تلفکس: ۰۲۴۱-۳۲۳۵۵۴۱-۲ Email: Nikan_ketab@yahoo.com

صاحب امتیاز: موسسه قرآنی تسنیم

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	مبحث اول: جود خداوند راهنمای معرفت الهی.....
۹.....	مبحث دوم: خداوند با حواس و عقل انسان قابل درک نیست.....
۱۵.....	مبحث سوم: راه‌های حصول معرفت و محبت پروردگار.....
۲۱.....	مبحث چهارم: اعتراف انسان به ربوبیت خداوند در باطن خود.....
۲۵.....	مبحث پنجم: توحید و نفی تشبیه.....
۳۱.....	مبحث ششم: اولین مخلوق خداوند چه بوده است؟.....
۳۷.....	مبحث هفتم: «هو» بهترین لفظ برای اشاره به ذات خداوند است.....
۴۳.....	مبحث هشتم: «هو» اسم اعظم است.....
۴۷.....	مبحث نهم: در تفسیر لفظ جلالة «الله».....
۵۳.....	مبحث دهم: تفسیر لفظ «احد» و «صمد».....
۶۵.....	مبحث یازدهم: صفات ثبوتیه و سلبیه خداوند.....
۶۹.....	مبحث دوازدهم: روایت حدیثی از خداوند.....
۷۹.....	مبحث سیزدهم: علم خداوند.....
۸۱.....	مبحث چهاردهم: علم خداوند چه برتری است یا حصولی؟.....
۸۹.....	مبحث پانزدهم: صفات خداوند عینیت و خارج از ذات.....
۹۳.....	مبحث شانزدهم: صفات ذات و صفات فعل خداوند.....
۹۷.....	مبحث هفدهم: وجه‌الله، حضرات معصومین (علیهم‌السلام) هستند.....
۱۰۳.....	مبحث هجدهم: كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ.....
۱۰۹.....	مبحث نوزدهم: خداوند واقعیت غیرمتناهی است.....
۱۱۵.....	مبحث بیستم: نفی مکان و زمان از خداوند.....
۱۲۹.....	مبحث بیست و یکم: خداوند نزدیک است.....
۱۳۱.....	مبحث بیست و دوم: خداوند در هر حالی شاهد بر ما می‌باشد.....
۱۳۷.....	مبحث بیست و سوم: با شناخت مطلق به شناخت مقید می‌رسیم.....
۱۴۳.....	مبحث بیست و چهارم: خداوند را با خودش بشناسید.....
۱۴۵.....	مبحث بیست و پنجم: الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى.....
۱۵۵.....	مبحث بیست و ششم: در تفسیر «سبحان الله».....
۱۵۹.....	مبحث بیست و هفتم: در تفسیر «الله اکبر».....
۱۶۱.....	مبحث بیست و هشتم: قضا و قدر.....
۱۷۱.....	مبحث بیست و نهم: اراده تکوینی و اراده تشریعی خداوند در امور مخلوقات.....
۱۷۵.....	مبحث سی‌ام: نقش اراده خداوند در افعال انسان.....
۱۷۷.....	مبحث سی و یکم: نصیحت خداوند به حضرت موسی (علیه السلام).....
۱۸۱.....	مبحث سی و دوم: جایگاه اخروی کسانی که در طفولیت از دنیا می‌روند.....
۱۸۹.....	مبحث سی و سوم: شفاعت تنها نسبت به گناهان کبیره صورت می‌گیرد.....
۱۹۵.....	مبحث سی و چهارم: مفهوم حجت و احتجاج.....
۱۹۹.....	مبحث سی و پنجم: نعمت‌ها حجت خداوند بر انسان هستند.....

بسم الله الرحمن الرحيم

سپاس خدایی را که سخنواران در ستودن او بمانند و شمارگران، شمردن نعمت‌های او ندانند و کوشندگان، حق او را گزاردن نتوانند. خدایی که پای اندیشه تیزگام در راه شناسایی او ایستاده است و سر فکرت ژرف، رو به دریای معرفتش بر سنگ صفت‌های او تعریف ناشدنی است. به وصف درنیامدنی و در وقت ناگنجیدنی و به زمان مخصوص نابودنی. به قدرتش خلاق بی‌یاف و به قدرتش بادها را بپراکنید و با فرسنگ‌ها لرزه زمین را در مهار کشید.

سلام و بهار بر محمد و عترت پاک او که دریچه‌های نور را به سوی بشر گشودند و حیات خویش را وقف هدایت مردم و ارائه راه و رسم صحیح زندگی ساختند.

نگارنده از همان دوران تحصیل در دبیرستان، همواره دعایش آن بود که بتواند به اندازه وسع و در حد توان خود خدمتی انجام دهد و نفعی به جامعه برساند و از این رهگذر توشه‌ای برای آخرت برگیرد و با دست پر به جوار رحمت الهی بشتابد و خدای تعالی که رحمتش عام و جود و کرمش فراگیر است، توانایی نوشتن صدوین را به این کمترین بندگان عطا نمود که اگر آن‌را قدر بدانند، بتواند از این طریق خورشته رحمتش را به اش را جامه عمل ببوشاند. صاحب این قلم خداوند را بر این نعمت بزرگ همواره شکرگزار بوده و از او می‌خواهد که در این راه بیش از هر چیز اخلاص در عمل ارزانی دارد و حسن فعل را به حسن فاعلی عجین سازد و اگر کار خوبی عرضه می‌شود، باری، نیت آن‌را نیک و قصد و نیتش را نیز الهی گرداند که اگر جز این باشد ذره‌ای ارزش نداشته و در میزان الهی برای آن‌ها قدر نخواهد بود. این بار توفیق الهی بیش از همیشه شامل نگارنده گشت که توانست به بخاری و همراهی خواهران قریبگلی که از قاریان و حافظان ارزشمند شهرمان هستند، یکی دیگر از آثار ارزشمند و گران‌سنگ علامه محمد اسماعیل صائنی زنجانی (ره) با موضوع روایات خداشناسی تحت عنوان توحید صدوق را از مجموعه نواریهای سخنرانی شده (ترکی) آن

علامه فقیه و مفسر قرآن کریم به زبان فارسی درآورد و با تواضع هرچه تمامتر آن را به ساحت طالبان و جویندگان توحید عرضه دارد.

درباره این نوشتار نکاتی چند است که ذکر آن‌ها، هم برای خوانندگان گرامی و هم برای نگارنده مفید و برای آثار بعدی راهگشا خواهد بود. ضمناً انتقادات و پیشنهادات سازنده دوستان، ما را بیش از پیش در این مسیر یاری خواهد کرد.

* کتاب «توحید» اثر شیخ صدوق (ره) روایات پیرامون خداشناسی با دسته‌بندی موضوعاتی که در بحث خداشناسی مطرح است را بیان کرده که بهترین کتاب روایی در این زمینه می‌باشد. علامه صائنی (ره) طی جلسات متعددی که در مسجد رسول الله (صلی الله علیه و آله) برگزار می‌شد به شرح بسیاری از احادیث این کتاب شریف پرداخته و مفاهیم بلند آن را به زبان ساده بیان فرمودند که در مجموعه حاضر به آن‌ها پرداخته شده است.

* سخنرانی‌های مربوط به توحید شیخ صدوق (ره) از زبان ترکی به زبان فارسی برگردانده شده و چندین بار مورد تکرار و تفسیر قرار گرفته است تا ایرادی در نگارش و انتقال مفاهیم آن نباشد، ولی اگر از دید علمی و علاقه‌مندان ایرادی باشد، ما با جان دل می‌پذیریم تا در چاپ‌ها و آثار بعدی مد نظر قرار گیرد.

* متن عربی احادیث توحید شیخ صدوق (ره) به صورت قطعه قطعه توسط علامه در سخنرانی‌ها توضیح داده شده، در ابتدای مطالب به‌طور کلی در اختیار دوستان قرار گرفته است.

* در بخشی از متن سخنرانی‌ها، جملات و کلمات تکراری را یکبار مفهوم و معنی را می‌رساند، حذف کردیم و سعی و کوشش بر آن بوده است که تدوین مجموعه هرچه بیشتر روان و شیوا و گویا باشد و نقطه ابهامی را از جهت دریافت محتوای سخنرانی بی‌نگذارد.

* در اینجا لازم است از دکتر محمد حسین صائنی، فرزند علامه محمد اسماعیل صائنی (ره) که همواره با محبت و راهنمایی‌های خود ما را همراهی کرده‌اند، نهایت سپاسگزاری را داشته باشیم، همچنین جا دارد از سرکار خانم‌ها: ز. نصیری، م. قرباگلی و ف. قرباگلی تشکر کنم که

ویرایش و صفحه‌آرایی کتاب و پیاده‌سازی متن سخنرانی‌ها را با دقت هرچه تمام‌تر انجام دادند و این نوشتار را جامه‌ای زیبا و چشم‌نواز پوشاندند.

در پایان خداوند را به خاطر توفیق این خدمت، شاکر و سپاسگزاریم و از او می‌خواهیم که نور ایمان را در دل‌هایمان پرفروغ گرداند و ما را از عاملین به احکام قرآن و شریعت قرار داده و این مجموعه را همچون اصل سخنرانی، پربرکت و توشه‌ای برای روز جزا قرار دهد.

والسلام

روح اله قاسمی

۱۳۹۲/۱۰/۲۸

مصاد با میلاد نبی اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم)

امام صادق (علیه السلام)

www.ketab.ir